

foto: Antti Bjørn

ET LANDSKAP I TÅKE

I utstillingen «mens du blir til jord» i galleri KRAFT (Bergen), befinner vi oss totalt omgitt av draperte vegger og frittstående skulpturer i grå valører. Det har alltid vært et element av scenografi i John Rausteins (f. 1972) kunstnerskap, men ikke noe sted har dette kommet så tydelig til syne som i denne utstillingen. Raustein tar i bruk hele rommet, både vegger og gulv, hvor enkeltverkene til sammen utgjør en total installasjon. Og når både reisverk og oppheng er dekket av samme grå tekstil, viskes grensene ut. Vi aner bare en subtil nyanseforskjell som et resultat av tekstilrullenes innfarging. Det dempede lyset fra takspotter understreker den dunkle effekten, som i et skyggeland.

Denne utstilling er Rausteins til nå mest konsentrerte både på grunn av den gjennomførte fargeholdningen og den utrettelige utforskningen av ett tekstilt tema, hullformen. I behandlingen av hullformen forstørrer han opp det som skjer i det små: broderiets hull, hull i vev og lerret, hull etter en nål eller tomrommet mellom stingene i en søm. Vi kan også gjenkjenne noen elementer som videreføres: roulørene, som i skulpturen Fortell noe kjekt, og lapp på lapp, som i Bakteppe. De forførende rysjene som i en tidligere periode var Rausteins varemerke, er helt fraværende. Kanskje fordi de gir konnotasjon til vakre kvinneklær, til kjoler og undertøy.

Gjennom en skulpturell bearbeidelse av tekstilhistoriens teknikker og tekstilets materielle muligheter til abstraksjon, understreker Raustein verkenes assosiative potensial. Han lar som alltid den materielle og håndverksmessige siden ved verkene åpne for ulike tolkninger, basert på egne erindringer og allmennmenneskelige erfaringer. Verkene er en inngang til noe av det som former vår identitet, som dagsaktuelle hendelser eller skjellsettende opplevelser avleiret i hukommelsen. Utstillingens tittel, «mens du blir til jord», forankrer utstillingen, men inneholder en tvetydighet. På den ene siden den som et ekko av Bertrand Besigyes diktsamling *Og du dør så langsomt at du tror du lever* (1993). Mennesket er underlagt den samme entropi som omfatter all natur. Også Rausteins skulptur, *Når kvelden kommer* er

dagen over (2017), uttrykker denne ubønnhørlige innsikten. Døden er et blindt felt, og bevisstheten om den er den grå haien som følger båten, men samtidig er det absolutt betingelse for trangen til å leve, til livsbejaelse. På den andre siden antyder minuskelen i tittelen, at en handling finner sted mens du'et langsomt forvitrer. Fraværet er absolutt; «mens du blir til jord» er jeg fremdeles her. Dette fraværet kommer også til uttrykk i verket Når kvelden kommer er dagen over. Forsidens mange hull avslører seg på baksiden av verket som tomme «ermer» - løsreveede, demonterte og formålsløse.

Det mørke feltet er bare ett av de mange lagene i Rausteins utstilling. Verket Bakteppe, som er en serie av bløte bokser dekker en hel vegg kan også gi assosiasjon til mer konkrete størrelser, til hull som hjemmesteder eller boliger. I verket Tom for ord er selve reisverket synlig og et likeverdig element til tekstilen. Det fremstår som et skjelett kledd med tynn, grå hud. At det er en skjør konstruksjon understrekes av at alle delene er bundet sammen med roulorer. Raustein ser i utstillingen mot verden, mot flyktningsstrømmen og miljøtruslene. Flyktingeleirenes provisoriske telt og sammenraskede skur, utbombede byer hvor bygninger er lagt i ruiner og hvor bare reisverket står igjen. Eller byer hvor forurenset luft har danner et lokk, som i Beijing hvor luftforurensning er så ekstrem at den overskrider enhver skala – en ikke helt fjern problemstilling for enkelte norske byer om enn i et mindre omfang.

Raustein beveger seg som før i grenselandet mellom billedkunst og kunsthåndverk, men assosiasjonene til billedkunstfeltet blir stadig tydeligere. Interessante i denne forbindelse er kunstnere som skaper romlige installasjoner som kommuniserer med arkitekturens muligheter og begrensinger.

Et eksempel er kunstnere som Phyllida Barlow (f. 1944) og et annet Michael Beutler (f. 1976). En annen kunstner som kan nevnes, er Doris Salcedo (f. 1958), hvor fravær, minner og melankoli er sentrale tematiske elementer. Gjennom kunstnerskapet drar Raustein stadig større veksler på billedkunst, men beholder de håndverksmessige kvalitetene fra tekstilfeltet.

Lite er igjen av det humoristiske og til dels burleske uttrykket fra triologien «Lyden av utpust» (Galleri Format 2015), «Si det går godt. Si det går bra» (Buskerud kunstsenter 2016). Disse to utstillingene vil sammen med utstillingen «Tom for ord», som skal vises sommeren 2017 (Bomuldsfabriken Kunsthall), danne en triologi. Utstillingen «mens du blir til jord» bærer et umiskjennelig «rausteinsk» fingeravtrykk, men er samtidig noe nytt. De sterke inntrykkene fra dagsaktuelle temaer fått større oppmerksomhet enn tidligere. Nå trekker Raustein ut essensen av den uroen og melankolien som har ligget latent gjennom hans seneste utstillinger – den ligger som en tåke over landskapet.

Janeke Meyer Utne, kunsthistoriker og konservator